

PLANTERINGSDJUP

För träd, undantaget salix och poppel, är för djup plantering mycket skadlig. Det är även det vanligaste felet som begås i samband med plantering. En viktig regel är att hellre plantera för grunt än för djupt. Trädens planteringsnivå beror på hur växtbädden är beskaffad. Är växtbäddens botten luckrad eller består av ditförd jord måste du tänka på att jorden sätter sig och att trädet med tiden kommer att sjunka.

Trädet ska planteras så högt att det inte hamnar under omgivande marknivå när jorden har satt sig. Oftast brukar 5-10 cm ovan mark vara lagom.

Det som händer när träden planteras för djupt är att rötterna inte får tillräckligt med syre och dör till slut av koldioxidförgiftning. Träd som sjunker drabbas till slut av samma dilemma, men här bildas även en grop runt stammen där vatten samlas. Vattnet fryser under vintern till is och kan bilda en skorpa som kan skada trädets bark. Att vattnet om hösten inte dräneras bort gör att träden invintrar sämre och kan skadas av frost.

Undantag när det gäller planteringsdjup, är arter av Salix och poppel, som bör planteras 10-15 cm djupare än vad de stått i plantskolan för en lyckad etablering. Detta tack vare att de har en förmåga att bilda nya adventivrötter från stambasen när den täcks av jord. De planteras med rothalsen respektive förädlingsstället ca 10cm under markytan.

PLANTERINGSTID

Planteringstiden skiljer sig beroende på om det är rotklump, barrot, krukodlat eller företabblerat.

Se respektive avsnitt nedan.

PLANTERING

Se respektive avsnitt nedan.

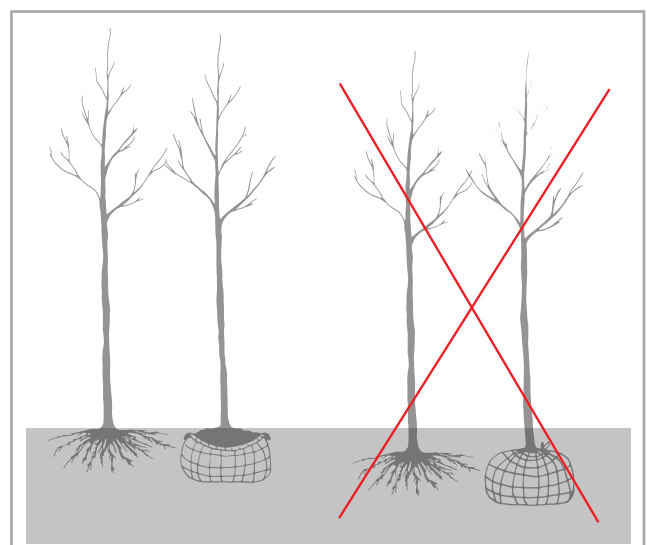
BEVATTNING

För att det ska gå lätt att vattna trädet kan en bevattningsficka anläggas (se bild 1). Ett annat bra sätt är att använda sig av vattenpåsar såsom "Treegator", som rymmer ca 70 liter och som sakta släpper ut vattnet så att allt vatten kommer rötterna tillgodo.

Vid plantering av större träd (över 20-25) kan det vara en fördel att använda fler påsar per träd. Vattna alltid igenom jorden ordentligt vid plantering.

TRÄDSTÖD

Vänligen se avsnitt om *Trädstöd*.

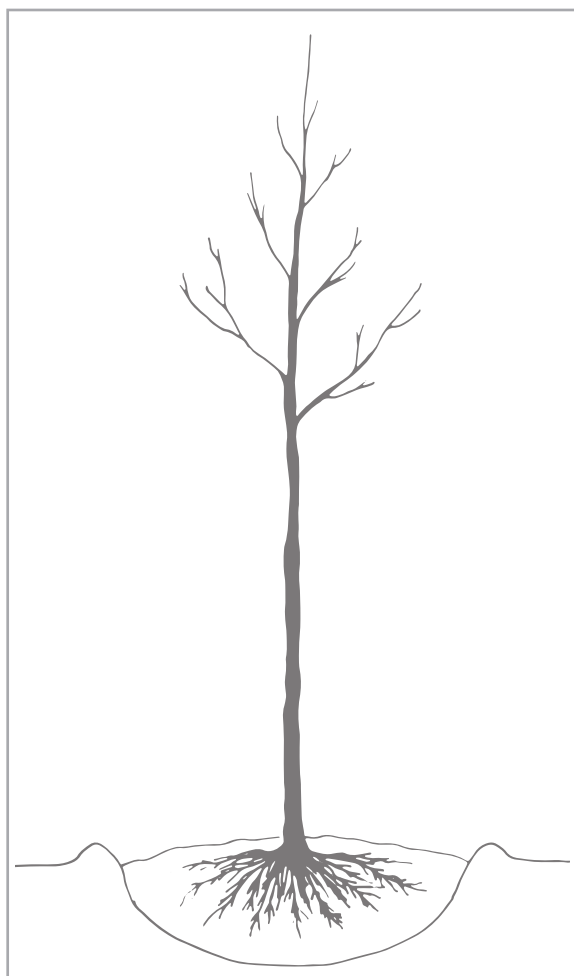
PLANTERINGSTID

Barrotade plantor bör planteras vår eller höst. Vårplantering kan göras från att tjälen har gått ur marken till att knopparna börjar slå ut. Kylförvarade växter går bra att plantera in i början av juni, men ju längre kylförvaring desto sämre vitalitet och höjd risk för svampangrepp.

Höstsäsongen för barrotade växter brukar komma igång i början av oktober (beroende av art/sort) och sträcker sig fram tills marken är tjälad. För släktena *Betula*, *Carpinus*, *Crataegus*, *Fagus*, *Populus* och *Salix* gäller vårplantering eller sen höstplantering. Generellt brukar tumregeln vara efter den 15/11. Barrotade barrväxter (gäller häckkvaliteter) planteras bäst under våren så länge skotten ej börjat slå ut.

PLANTERING AV BARROTADE TRÄD

1. Gräv en grund grop och ställ trädet i gropen. Jorden ska vara porös runt hela rotsystemet i planteringsgropen, även under trädet.
2. Skadade rötter bör beskäras innan plantering. Fördela rötterna i alla riktningar bort från rothalsen.
3. Slå ner störarna innan du fyller på med jord för att undvika att skada rötterna.
4. Fyll på med jord och skaka samtidigt trädet så att jorden lägger sig kring rötterna.
5. Tryck till jorden och se till att rothalsen är synlig, gör sedan en vall runt gropen som underlättar vattning.
6. Vattna så att jorden blir så gott som vattenmättad och fyll på med mer jord om några rötter blir synliga.
7. Bind upp trädet enligt anvisningar (läs mer i avsnitt *Trädstöd*).

Gräv en grund grop och ställ trädet i gropen. Jorden ska vara porös runt hela rotsystemet i planteringsgropen, även under trädet.

PLANTERINGSTID

Växter odlade med rotklump (K) kan vårplanteras från att tjälen har gått ur marken till att växten börjar vegetera. Planteringstiden kan dras ut på någon vecka jämfört med barrotat.

Höstsäsongen för klumpade växter brukar komma igång i början av oktober (beroende av art/sort) och sträcker sig fram tills marken blir tjälad.

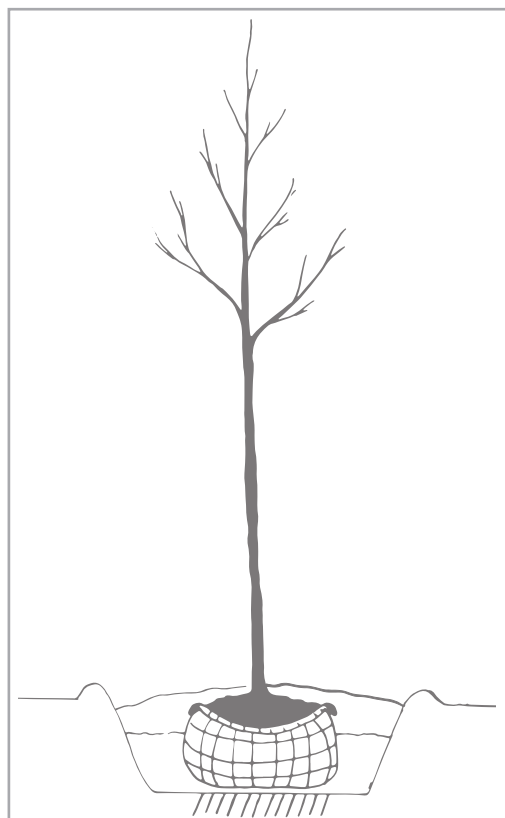
För barrväxter gäller vårplantering eller tidig höstplantering, ej senare än slutet av oktober i södra Sverige, slutet av september i mellersta Sverige och mitten av augusti till mitten av september i norra Sverige. Detta eftersom rotsystemet då har möjlighet att hinna nå ut i den befintliga jorden och säkra vattenupptagning innan vintern.

Det är viktigt att juteväv och stålnät lossas och viks ner från trädets stam/rothals då denna annars kan komma att strangulera trädet innan det brutits ned!

Syntetväv, som ibland används till barrväxter, ska däremot avlägsnas helt eftersom den har lång nedbrytningstid.

PLANTERING AV TRÄD MED ROTKLUMP

1. Lyft i försiktigt i klumpen, inte i stammen, när du lastar av och hanterar trädet.
2. Se till att jorden under klumpen är packad för att undvika att jorden sätter sig och trädet hamnar för lågt. Obs! Endast mineraljord under klumpen. (*Mineraljord är den tekniska benämningen för den naturliga jordprofilens alvjord, som i stort sett är fri från mullämnen*)
3. Slå ner eventuella stolpar i trädgropens terrass innan trädet placeras i gropen för att undvika skador på rotsystemet.
4. Placera trädet i mitten av gropen och fyll upp med jord till 2/3 av klumpens höjd. Tryck till jorden med foten så att inga luftfickor uppstår.
5. Klipp upp och vik ner det stålnät och juteväv som omger klumpen. (Nätet rostar bort bort på några år, väven bryts ner på några månader).
6. Fyll på med jord så att klumpen täcks.
7. Tryck till jorden och gör en vall runt gropen som underlättar vattning.
8. Vattna så att jorden blir så gott som vattenmättad och fyll på med mer jord om klumpen blir synlig.
9. Bind upp trädet enligt anvisningar (*läs mer i avsnitt Trädstöd*).

PLANTERINGSTID

KRUKODLADE (CO)

Träd, buskar och barrväxter odlade i container kan planteras hela året så länge det inte är tjäle i marken. Var alltid noga med att kontrollera så att inget rotsnurr hunnit uppstå i krukans. Skulle så vara fallet bör rötterna som går runt skäras av på 3-4 ställen för att stimulera nya rötter att växa utåt. Rotsnurr av grövre förvedade rötter får ej förekomma!

FÖRETABLERADE VÄXTER I AIR-POT (AP)

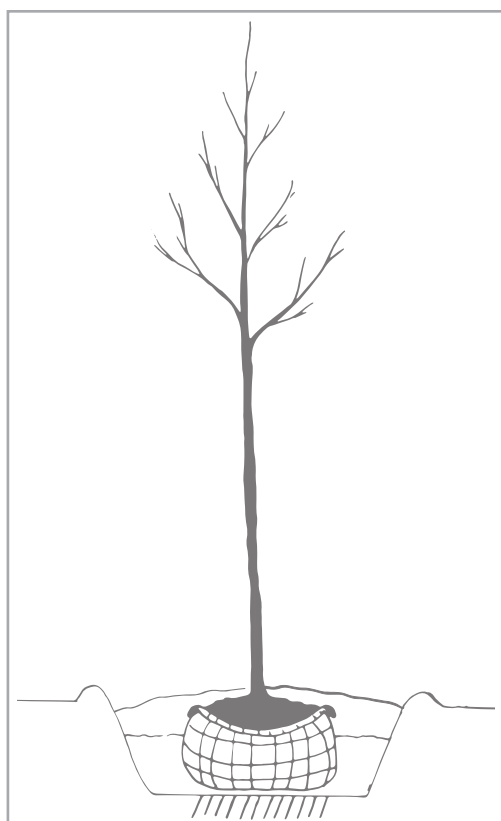
Plantering av företablerade växter ger större flexibilitet gällande planteringstidpunkt jämfört med klumpade växter. Dessa kan planteras hela året så länge marken inte är frusen. Glöm inte att vattna ordentligt den första tiden efter plantering då företablerade växter har hela sitt rotsystem intakt vid leverans. (Läs mer om företablerade träd under avsnitt Företablerade träd.)

Det är viktigt att juteväv och stål nät lossas och viks ner från trädets stam/rothals då denna annars kan komma att strangulera trädet innan det brutits ned!

Syntetväv, som ibland används till barrväxter, ska däremot avlägsnas helt eftersom den har lång nedbrytningstid.

PLANTERING AV KRUKODLADE OCH FÖRETABLERADE TRÄD

1. Lyft i försiktigt i klumpen, inte i stammen, när du lastar av och hanterar trädet.
2. Se till att jorden under klumpen är packad för att undvika att jorden sätter sig och trädet hamnar för lågt. Obs! Endast mineraljord under klumpen. (*Mineraljord är den tekniska benämningen för den naturliga jordprofilens alvjord, som i stort sett är fri från mullämnen*)
3. Slå ner eventuella stolpar i trädgropens terrass innan trädet placeras i gropen för att undvika skador på rotsystemet.
4. Placera trädet i mitten av gropen och fyll upp med jord till 2/3 av klumpens höjd. Tryck till jorden med foten så att inga luftfickor uppstår.
5. Klipp upp och vik ner det stål nät och juteväv som omger klumpen. (Nätet rostar bort bort på några år, väven bryts ner på några månader).
6. Fyll på med jord så att klumpen täcks.
7. Tryck till jorden och gör en vall runt gropen som underlättar vattning.
8. Vattna så att jorden blir så gott som vattenmättad och fyll på med mer jord om klumpen blir synlig.
9. Bind upp trädet enligt anvisningar (läs mer i avsnitt Trädstöd).

PLANTERING AV - SOLITÄRBUSKAR MED KLUMP

- KRUKODLADE BUSKAR OCH PERENNER
- BARROTADE BUSKAR OCH HÄCKPLANTOR

SOLITÄRBUSKAR MED KLUMP

Plantera som träd med klump.

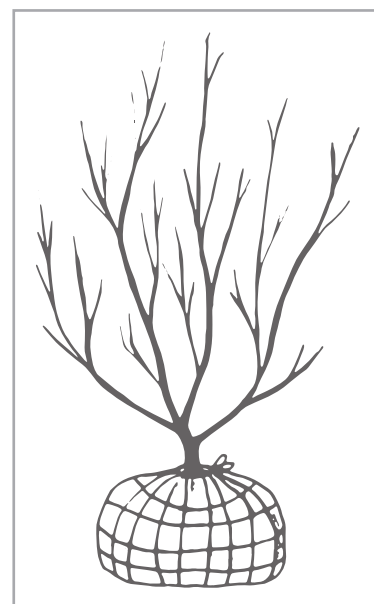
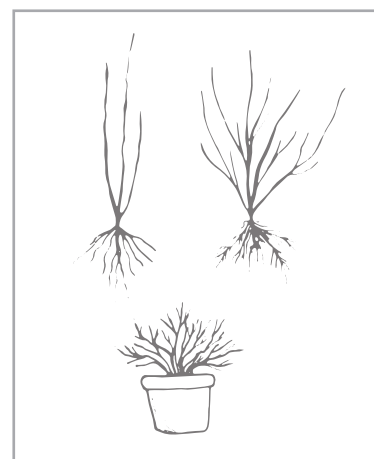
KRUKODLADE BUSKAR OCH PERENNER

Kontrollera så att rötterna inte vuxit runt utmed krukans vägg, så kallad rotsnurr. Skär i så fall ett kors i rotklumpens botten, från kant till kant. På buskar bör snittet göras 5-10 cm djupt, på perenner grundare. Om grova rötter vuxit runt ska växten reklameras då växter med rotsnurr har svårt att etablera sig. Vid plantering av krukodlade busk- och häckplantor samt perenner är det viktigt att få ner krukklumpen i jorden. Tryck till ordentligt runt om så att rötterna når kontakt med jorden och kan börja växa utåt. Vattna rikligt efter plantering så att jorden slammar till kring rötterna och luftfickor undviks. Liksom för träd bör inte buskar och perenner planteras för djupt.

BARROTADE BUSKAR OCH HÄCKPLANTOR

Barrotade busk- och häckplantor mår bra av att sättas i en hink med vatten, gärna uppslammad med lera en stund innan plantering. Det ger rötterna god kontakt med den nya jorden vilket minskar risken för en misslyckad etablering. Det kan vara en fördel att ansa

rötterna med en sekator för att få ett jämnt rotsystem, det är bättre att korta en extra lång rot än att vika den. Det är extra viktigt att vattna på nyplanterade, barrotade växter så att jorden får kontakt med rötterna och att luftfickor undviks.

[Figur 5]
Häckplanta barrot, buske
barrot, perenn kruka

[Figur 6]
Solitärbuske klump